

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre controlul constituționalității art.73 alin.(6) din
Legea nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 "Privind societățile pe acțiuni"

Nr.26 din 13.05.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.56-58/37 din 03.06.1999

* * *

-----
* M.O., 1997, nr. 38-39, art. 332.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența
Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător
Ion VASILATI - judecător
cu participarea grefierului Aliona Balaban, reprezentantului
Parlamentului Ion Creangă, șef al sectorului relații cu autoritățile
publice în Direcția juridică a Parlamentului, în lipsa autorului
sesizării, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din
Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 16 alin. (1) din Codul
jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă
dosarul privind controlul constituționalității art. 73 alin. (6) din
Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 "Privind societățile pe acțiuni
(în continuare - Legea nr. 1134-XIII).

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în
Parlament Dumitru Pulbere, depusă la 29 ianuarie 1999, în conformitate
cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38
și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 17 februarie 1999 sesizarea
a fost acceptată pentru examinare în fond și inclusă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării au fost solicitate
puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova,
Guvernului, Ministerului Economiei și Reformelor, Ministerului Justiției
și Comisiei de Stat pentru Piața Hîrtilor de Valoare.

Audiind informația judecătorului-raportor și argumentele
reprezentantului Parlamentului, studiind materialele dosarului,
Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

Conform art. 73 alin. (6) din Legea nr. 1134-XIII, nu se admite ca
părinții, copiii, frații, surorile și soții să fie concomitent membri ai
consiliului societății și/sau ai organului executiv, și/sau ai comisiei
de cenzori ale societății.

Autorul sesizării solicită controlul constituționalității prevederii
în partea în care nu se admite ca părinții, copiii, frații, surorile și
soții să fie concomitent membri ai consiliului societății.

În baza art. 6 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea
Constituțională, stabilindu-și limitele de competență, extinde obiectul
sesizării și supune controlului constituționalității art. 73 alin. (6)
din Legea nr. 1134-XIII integral.

În procesul examinării cauzei s-au stabilit următoarele circumstanțe.
Legea nr. 1134-XIII stabilește modul de înființare și statutul
juridic al societăților pe acțiuni, drepturile și obligațiile
acționarilor, asigură apărarea drepturilor și intereselor legale ale
creditorilor și acționarilor acestor societăți (art. 1 alin. (1)).

Societate pe acțiuni, denumită în continuare societate, este
considerată societatea comercială al cărei capital social este în
întregime împărțit în acțiuni (art. 2 alin. (1)).

Organele de conducere ale societății sînt:

- a) adunarea generală a acționarilor;
- b) consiliul societății;
- c) organul executiv;
- d) comisia de cenzori sau cenzorul (art. 7 alin. (1)).

Documentul care atestă dreptul proprietarului lui (acționarului) de a participa la conducerea societății este acțiunea (art. 12 alin. (1)).

Acțiunea ordinară conferă proprietarului ei dreptul la vot în adunarea generală a acționarilor. Acțiunea preferențială nu dă drept de vot proprietarului ei, dacă legislația sau statutul societății nu prevede altfel (art. 14 alin. (2) și (5)).

Persoana care a devenit proprietar al unei sau al mai multor acțiuni ale societății este acționar. Acționarul are dreptul de a participa la conducerea societății, de a alege și de a fi ales în organele de conducere ale societății. Dreptul acționarului la vot dat de acțiunea cu drept de vot nu poate fi limitat, dacă legislația nu prevede altfel (art. 12 alin. (1), art. 24 alin. (1), art. 25 alin. (1) lit. a), alin. (4)). Limitele dreptului de vot se extind numai asupra acționarilor care dețin acțiuni preferențiale sau acțiuni preferențiale cu dividende fixate și numai în cazurile când Legea nr. 1134-XIII, alte acte legislative sau statutul societății nu prevăd altfel (art. 14 alin. (5) și art. 15 alin. (6)). Acționarii, care dețin cel puțin 5% din acțiunile cu drept de vot ale societății, au dreptul de a propune candidaturi pentru consiliul societății și comisia de cenzori și de a-și propune propria candidatură în consiliul societății (art. 52 alin. (4)).

Membrii consiliului societății, organului executiv, comisiei de cenzori, comisiei de lichidare ale societății, precum și alte persoane care exercită atribuții de dispoziție în conducerea societății sînt considerați persoane cu funcții de răspundere ale societății (art. 73 alin. (1)).

Nu pot fi persoane cu funcții de răspundere ale societății:

- a) funcționarii publici care exercită controlul asupra activității societății;
- b) persoanele cărora, prin hotărîre a instanței judecătorești, le este interzis să dețină funcțiile respective;
- c) persoanele cu antecedente penale neanulate pentru infracțiuni în scopuri interesate;
- d) persoanele incapabile (art. 73 alin. (5)).

Potrivit art.54 din Constituție, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrîns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea anchetei penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori avarii. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Analizînd obiectul sesizării prin prisma dispozițiilor constituționale citate, Curtea Constituțională observă că restricția introdusă prin art. 73 alin. (6) din Legea nr. 1134-XIII, potrivit căreia nu se admite ca părinții, frații, surorile și soții să fie concomitent membri ai consiliului societății, este neproporțională situațiilor care reflectă corelația dintre raporturile de rudenie și cele de membru al consiliului societății, deoarece acestea nu pot fi asimilate cu situațiile expres prevăzute în alin. (5) al aceluiași articol. Prin urmare, relațiile de rudenie raportate la calitatea de membru al consiliului societății nu pot servi drept temei pentru restrîngerea dreptului sau a libertății acționarului.

Prevederile Legii nr. 1134-XIII au la bază principiile fundamentale privind proprietatea, proclamate în art. 9 din Constituție, și anume: proprietatea este publică și privată; proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului; piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei. Dispoziția art. 73 alin. (6) din această lege însă, în mod indirect, restrînge dreptul acționarului, care deține o acțiune sau pînă la 25% din acțiunile cu drept de vot ale societății, la proprietatea

privată și protecția acesteia, care, potrivit art. 46 din Constituție, sînt garantate. Or, dreptul de proprietate presupune implicit posibilitatea liberei exprimări a votului oferit de acest drept, în cazul de față posibilitatea titularului acțiunii de a alege și de a fi ales în organele de conducere ale societății.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 140 alin. (2) din Constituție, art. 1 alin. (3), art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Declară neconstituțională prevederea art.73 alin. (6) din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 "Privind societățile pe acțiuni".

2. Prezenta hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 13 mai 1999.
Nr. 26.